

บทความวิจัย

การทำธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดขายของสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี

แวญโซะ สีเดะ*, อาหมัด อัลฟาริตี๋ย **, อิสมาแอ สาเมาะ***, อับดุลรอฮ์มาน จะปะกียา****

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ดร.), อาจารย์ประจำสาขาวิชาอศุลลูดิน คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ดร.). อาจารย์ประจำหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

***ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ดร.), อาจารย์ประจำสาขาวิชาชะรีอะฮ์ คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ดร.), อาจารย์ประจำสาขาวิชาอศุลลูดิน คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลด้านการจัดซื้อจัดขายและการธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระในอิสลาม 2) เพื่อศึกษาการปฏิบัติการทำธุรกรรมทางการเงินแบบผ่อนชำระของสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารสหกรณ์ จำนวน 8 ท่าน และนักวิชาการอิสลาม จำนวน 3 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยอาศัยข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ผลการศึกษา การทำธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดขายของสหกรณ์อิสลามในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักชะรีอะฮ์ ในการปฏิบัติและการดำเนินการ พบว่า 1.การปฏิบัติต่อผู้ลงทุนที่เกี่ยวกับการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ลงทุน คือ การตอบแทนเพื่อให้ความสนใจในการลงทุน 2.การเปิดโอกาสในการจัดซื้อจัดขายเพียงให้แก่ผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเท่านั้น การผ่อนชำระเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักชะรีอะฮ์ 3.การดำเนินในเรื่องอื่น ๆ เช่น ะดีอะฮ์ ตลอดจนอัลซอฟู เป็นต้น การดำเนินเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของชะรีอะฮ์

ข้อเสนอแนะ 1.ผู้บริหารสหกรณ์ต้องกำหนดแผนกลยุทธ์ การวิเคราะห์ และวางแผนกลยุทธ์พร้อมกำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจน 2.การปฏิบัติงานของสหกรณ์ต้องเป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับของสหกรณ์ 3.การปฏิบัติและการจัดการด้านการจัดซื้อจัดขายแบบผ่อนชำระเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของหลักชะรีอะฮ์และกฎเกณฑ์การบริหารความเสี่ยง 4.ผู้บริหารสหกรณ์ต้องมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในการสุ่มสอบทานหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอเพื่อไม่ให้เกิดหนี้เสียขึ้น 5.ผู้บริหารจะต้องมีความพร้อม และสามารถจัดหาเงินทุนเพื่อเสริมสภาพคล่องโดยสามารถชำระหนี้สิน หรือภาระผูกพันที่ถึงกำหนดชำระด้วยความถูกต้องและด้วยต้นทุนที่เหมาะสม

คำสำคัญ : ธุรกรรมการเงิน, ผ่อนชำระ, สหกรณ์อิสลาม



บทความวิจัย

Installment financial transactions through the procurement process of Islamic cooperatives in Pattani Province

Wayooso Sideh*, Ahmad Al-Faritiy**, Ismaae Samaoh***, Abdurrahman Chapakiya****

*Assistant Professor (Dr.), Lecturer in the Department of Usul al-Din, Faculty of Islamic Studies and Law

** Assistant Professor (Dr.), Lecturer in the Master's Program in Islamic Studies, Faculty of Islamic Studies and Law, Fatoni University

*** Assistant Professor (Dr.), Lecturer in the Department of Shariah, Faculty of Islamic Studies and Law, Fatoni University

**** Assistant Professor (Dr.), Lecturer in the Department of Usul al-Din, Faculty of Islamic Studies and Law, Fatoni University

Abstract

The objectives of this research are 1) to analyze and collect data on procurement and installment finance transactions in Islam. 2) to study the practice of installment finance transactions of Islamic cooperatives in Pattani Province. Study methods. This time it was qualitative research. Data were collected through in-depth interviews with key informants, including 8 cooperative executives and 3 Islamic scholars. Data were analyzed using content analysis. Based on descriptive statistics (Descriptive Statistics)

Results of the study: Installment financial transactions through the procurement process of Islamic cooperatives in Pattani Province are consistent with the spirit of Shariah principles. In practice and operations, it was found that 1. Treatment of investors related to inspiring investors is 1) Reward for interest in investing. 2. Opportunity for purchasing and selling is only given to those who join as members. Installment payments are in accordance with the spirit of the Shariah. 3. Conducting other matters such as Wadi'ah as well as Al-Sarfu, etc. Conducting according to the rules of the Shariah.

Suggestions 1. Cooperative executives must set strategic plans, analyze and plan strategies with clear indicators. 2. The operations of the cooperative must be in accordance with the rules and regulations of the cooperative. 3. The practice and management of installment purchasing is in accordance with Shariah principles and risk management rules. 4. Cooperative executives must assign officials to randomly review the debt of cooperative members regularly to prevent bad debt from occurring. 5. Executives must be prepared. and can provide funds to enhance liquidity by being able to pay off debts or an obligation that is due and payable accurately and at a reasonable cost.

Keywords: financial transactions, installment payments, Islamic cooperatives



บทความวิจัย

บทนำ

การจัดตั้งสหกรณ์อิสลามในประเทศไทยเกิดขึ้น เนื่องจากประชากรชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามโดยส่วนใหญ่มีการดำเนินชีวิตตามหลักการอิสลาม ดังนั้นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวันก็ย่อมมีปัจจัยที่จะต้องปฏิบัติเป็นไปตามวิถีมุสลิมที่สอดคล้องกับหลักการอิสลามที่กำหนดไว้ จึงมีกลุ่มนักวิชาการอิสลาม ผู้นำศาสนาและประชาชน มีการระดมความคิดเห็นในการจัดตั้งองค์กรด้านการบริหารจัดการทางการเงินตามระบบอิสลามเพื่อเป็นช่องทางทางด้านเศรษฐกิจและการเงินสำหรับชาวไทยมุสลิมให้สามารถปฏิบัติตามตนได้ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม (<http://www.islamicfinancethai.com> คัดวันที่ 20 /02/2565)

การรวมตัวจัดตั้งกองทุนในรูปแบบสหกรณ์อิสลาม ทั้งนี้เนื่องจากต้องการให้การประกันทรัพย์สินที่สมาชิกลงทุนกันเพื่อไม่ให้เกิดการสูญเสียในวันข้างหน้า จึงมีการวางระบบการจัดการและการดำเนินเคียงคู่กับความถูกต้องและสอดคล้องกับหลักชะรีอะฮ์และหลักเจตนารมณ์ของหลักชะรีอะฮ์

เมื่อมีองค์กรทางการเงินอิสลามในสังคมทำให้เกิดช่องทางหนึ่งในการทำธุรกิจในรูปแบบอิสลามโดยปลอดดอกเบี้ย และมีการพัฒนาเพื่อเป็นสถาบันการอิสลามเป็นทางออกขึ้น มีการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ครั้งแรกเป็นทางการเกิดขึ้นใน พ.ศ. 2542 มีสถานะเป็นนิติบุคคลเช่นเดียวกันกับสหกรณ์ทั่วไป เพียงแต่มีสถานะพิเศษที่แตกต่างจากสหกรณ์ในรูปแบบทั่วไปคือ ต้องวางอยู่บนพื้นฐานแห่งบทบัญญัติในคัมภีร์อัลกุรอาน

چ ت ر ژ ف ف (البقرة: ۲۷۵)

ความว่า “พระเจ้าทรงอนุมัติการค้า แต่ทรงห้ามดอกเบี้ย” (อัลบะเกาะเราะฮ์ : 275)

การจัดซื้อจัดขายในอิสลามเป็นสิ่งที่ถูกอนุมัติและถูกสนับสนุนอย่างยิ่ง แต่ต้องอยู่ในขอบเขตที่ศาสนาได้บัญญัติไว้ ดังรายงานหะดีษความว่า

((البَيْعَان بِالْخِيَارِ مَالٌ يَتَفَرَّقَا))

ความว่า “ผู้ขายและผู้ซื้อสามารถเลือกสินค้าตามใจชอบในช่วงยังไม่เลิกบริการอยู่”

(รายงานโดยบุคอรี หะดีษ : 2006, และรายงานโดยมุสลิม , หะดีษ : 1520)

การขายในอิสลาม เป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าจากสินค้าหนึ่งไปยังอีกสินค้าหนึ่งโดยที่ชนิดของสินค้านั้นแตกต่างกัน และครอบครองได้อย่างยั่งยืน โดยมีการตกลงด้วยอิญาบ (إيجاب) หมายถึง ยกให้ หรือมอบให้ และเคาะบูล (قبول) หมายถึงรับ หรือครอบครอง (Sudin Haron: 1996 อ้างในฟิกฮ มุฮัยยีน: 3/45, ฟิกฮ มินหะญีย: 3/5) ในการซื้อขายดังกล่าวควรต้องมีพยาน เพื่อให้เกิดความเป็นกลางและไม่เกิดการหลอกลวง ดังที่อัลลอฮ์ ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานความว่า “และพวกเจ้าจงให้มีพยานขึ้น เมื่อพวกเจ้าต่างซื้อต่างขาย” (อัลบะเกาะเราะฮ์: 282) วิทยปัญญาของการซื้อขายในอิสลาม เพื่อการถือครองกรรมสิทธิ์ของคนอื่นให้เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ด้วยวิธีการแลกเปลี่ยนเป็นทางการ ไม่นำรังเกียจและโดยไม่รังแกผู้ใด ซึ่งสันดานของมนุษย์ชอบมีการแลกเปลี่ยน เพื่อรับผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน จากการซื้อขาย การเช่าเหมา และจำนอง เป็นต้น เพื่อหลีกเลี่ยงในเรื่องการรังแก การปล้นจี้ และการขูดขวยโอการ ทั้งนี้เพื่อสร้างจิตสำนึก รักความช่วยเหลือต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และมีเป็นระบบด้วยเหตุนี้อิสลามจึงเปิดโอกาสในระดับหนึ่ง ที่สามารถทำธุรกรรมการเงินได้อย่างถูกต้อง การทำธุรกรรมการเงินที่อิสลามยังเปิดโอกาสกว้างขวางให้มุสลิมทำการปฏิบัตินั้นมีหลายวิธี ดังนี้ 1) Bai al Musawamah บัยอ อัลมุซา



บทความวิจัย

วามะฮ์ 2) Mudarabah มุคอรอบะฮ์ 3) Bai' Bihaman Ajil บัยอ บิخممان อะญิล 4) Bai' al-inah บัยอ อัลอิ นะฮ์ 5) Bai' al-Istijrar บัยอ อัลอิสติจรร 6) Bai' as-Salam บัยอ อัซซะลัม 7) Bai' al-Wafa บัยอ อัลวะฟาอ 8) Ijarah อิญาเราะฮ์ 9) Ijarah Wal Iqtina อิญาเราะฮ์ วัล อิมตินาอ เป็นต้น

ดังนั้นจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการทำธุรกรรมการเงินแบบ ผ่อนชำระผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดขายของสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี เพื่อให้การเรียนรู้การเงินแบบ อิสลาม และเข้าใจเกี่ยวกับการทำธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระที่ถูกต้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดขายและการธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระใน อิสลาม
- 2) เพื่อศึกษาการปฏิบัติการทำธุรกรรมทางการเงินแบบผ่อนชำระของสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี

วิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นเครื่องมือในการค้นข้อมูลและ ข้อเท็จจริง โดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติและการบริหารจัดการโดยเฉพาะการปล่อยสินเชื่อและการจัดซื้อ จัดขายแบบผ่อนชำระ

กลุ่มตัวอย่าง

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น ประชากรในพื้นที่ชุมชนจังหวัดปัตตานีที่มีส่วนได้ ส่วนเสีย ได้กำหนด 3 กลุ่มด้วยกัน ดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารสหกรณ์ เครือข่ายสหกรณ์อิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี เลือก สหกรณ์อับนุ อ์ฟฟาน สหกรณ์บีนา สหกรณ์มหาวิทยาลัยฟาฏอนี และสหกรณ์อับนุเอาฟี สาขา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี จำนวนสหกรณ์ละ 2 ท่าน รวมทั้งหมด 8 ท่าน 2) นักวิชาการที่เกี่ยวข้องเป็นตัวแทนจาก คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี 3 ท่าน คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 3 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ศึกษาเขตพื้นที่สหกรณ์อิสลามที่ประจำการในมหาวิทยาลัยฟาฏอนี เช่น สหกรณ์อิสลาม มหาวิทยาลัยฟาฏอนี สหกรณ์อิสลามอับนุ เอาฟีประจำสาขามหาวิทยาลัยฟาฏอนี และกลุ่มออมทรัพย์ของ บุคลากรคณะอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยฟาฏอนี ตลอดจนผู้วิจัยและทีมงานเลือกสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) บุคคลที่สำคัญในการวางแผนและบริหารจัดการด้านการจัดซื้อจัด ขายแบบผ่อนชำระของสหกรณ์ และเป็นผู้รู้สถานการณ์ตั้งแต่ระยะเริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน
- 2) ศึกษาข้อมูลจากเอกสารของหน่วยงานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3) การวิเคราะห์และประมวลข้อมูล เมื่อรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนแล้ว นำมาประมวลและวิเคราะห์ในเชิง บรรยาย (Descriptive) เพื่ออธิบายการค้นพบข้อเท็จจริงของการบริหารจัดการจัดซื้อจัดขายแบบผ่อนชำระของ สหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี



บทความวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เชิงคุณภาพจะนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์เบื้องต้นด้วยการจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ด้วยหลักเทียบเคียงแนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยควบคู่บริบท โดยอาศัยข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแยกแยะประเด็นที่เกี่ยวข้องมีความน้ำหนักมากกว่า เพื่อความชัดเจนและสมบูรณ์ในการวิเคราะห์และการสรุปผลของข้อมูลและนำมาเขียนประโยคสมบูรณ์ของเนื้อหาวิจัย

ผลการวิจัย

1) การจัดซื้อจัดขายและการธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระในอิสลาม

ฟิกฮ์ มูอามะลาต คือ การซื้อขาย หมายถึง การแลกเปลี่ยนสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง คือ การมอบให้สิ่งใดและแลกเปลี่ยนสิ่งใดด้วยสิ่งอื่นที่เท่าเทียมหรือเทียบเท่ากัน (อิสมาอีล สุลัยมาน สาเมาะ, 2014: 6) หรือการทำข้อตกลงแลกเปลี่ยนสิ่งที่เป็นทรัพย์สินกับทรัพย์สินที่ใช้ประโยชน์ได้เพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งครอบครองตลอดไป ซึ่งหลักชะรีอะฮ์ได้อนุญาตให้ด้วยการเสนอและการรับ คือ อียาบ (إيجاب) และคอบูล (قبول) (อัลมุฮิน อัลมุบิน 3/ 45) ทั้งนี้การซื้อขายในอิสลามนั้น เป็นสิ่งอนุญาตเนื่องจากมีหลักฐานในอัลกุรอานความว่า "และพระเจ้าได้อนุญาตให้มีการค้าขายและห้ามไม่ให้มีการจ่ายดอกเบี้ย" (สุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ : 275) หลักฐานจากอัลหะดีษ ความว่า "จงอย่ามีการขายคนเมืองต่อคนชนบท-หากมีการหลอกกัน"(บุคอรี บทเกี่ยวกับ ฮัลละบีล ฮาดีร ลิบาดีน (2159))

วิญญูญการซื้อขายในอิสลาม การบัญญัติการซื้อขายในอิสลามเพื่อให้การแลกเปลี่ยนสินค้าจากคนอื่นที่ต้องการแลกเปลี่ยนสินค้าและความต้องการเหล่านั้นซึ่งผู้ที่แลกเปลี่ยนเป็นสินค้าที่ยังไม่มีในมือ เมื่อทำการแลกเปลี่ยนแล้วนั้นมีการดำเนินการด้วยการยอมรับทั้งฝ่ายระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายซึ่งไม่เกิดโทษทั้งสองฝ่ายหลังจากการซื้อขาย

เงื่อนไขหรือรูกุนของการซื้อขาย มีทั้งหมด 5 ประการ ดังนี้ 1.ผู้ขาย เงื่อนไขของผู้ขายสินค้านั้นต้องมีสินค้าอยู่ในมือ เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง 2.ผู้ซื้อ ผู้ซื้อต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของสินค้าหรือเจ้าหน้าที่ที่ทำการค้าขายในขณะนั้น 3.สินค้า หมายถึง สินค้าและราคา สินค้าที่จะขายในศาสนาอิสลามมีเงื่อนไขต้องสะอาดบริสุทธิ์เป็นสิ่งที่อนุญาต 4.ประโยคคำกล่าวเสนอและรับสินค้า (صيغة العقد) หมายถึงคำกล่าวเสนอ (อียาบ) และรับ (คอบูล) 5.การยอมรับระหว่างกัน การยอมรับขายและซื้อระหว่างกันเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการซื้อขายในอิสลาม (อิบนุมาญะฮ์ บิรูล อัลคิยา (2176)) 6.ผู้มีสติปัญญา มุกัลลฟ (مكلف) รู้เรื่องเข้าใจมีความคิดที่จะเปรียบระหว่างความดีและความชั่ว มี อาคิลและบาลิฆ (عقل بالغ) มีความสามารถรู้เรื่องเปรียบเทียบระหว่างสิ่งบริสุทธิ์และสิ่งสกปรกในอิสลาม การค้าขายจะส่งผลให้โมฆะโดยทันทีเมื่อมีการซื้อขายระหว่างคนบ้าที่ไม่มั่นคงและสติปัญญาที่ดี 7.ไม่ได้เป็นบุคคลอยู่ในกลุ่มที่ถูกอายัดทรัพย์สินของตน เนื่องจากล้มละลาย หรือเป็นบุคคลที่ไม่สามารถและไม่มีสติปัญญาดีพอ 8.ไม่การบังคับ หรือกดดันเพื่อขายหรือซื้อระหว่างกัน นอกจากกรณีมีการบังคับในเชิงผลดีไม่ใช่ผลเสีย คือ การบังคับเพื่อจ่ายหนี้ที่ยังค้างอยู่ 9.มีอิสรภาพไม่ได้เป็นบ่าวทาส การซื้อในกรณีนี้การซื้อขายจะถูกโมฆะโดยทันทีหากมีการซื้อขายกับบ่าวทาส 10.นับถือศาสนาอิสลาม (เป็นเฉพาะในกรณีเกิดการค้าขายชนิดของสินค้า เช่น อาวุธ คัมภีร์อัลกุรอาน หนังสือหะดีษ

การขายแบบผ่อนชำระ เป็นการขายที่อนุญาตให้ส่วนหนึ่งของการเงินถูกเลื่อนไปยังงวดในอนาคต และผู้ซื้อจะต้องชำระค่างวดหรือชำระเป็นงวดรายปีหรืองวดปกติในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ (อัดนาน สะ



บทความวิจัย

อัด ดุลดีน, 2018: 20-26) เป็นการขายแบบผ่อนชำระเรียกอีกอย่างว่าสัญญาการขายตามราคาการตัดบัญชีที่ชำระในเวลาที่ยกกันและเป็นที่ทราบระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อ (สุลัยมาน อัลตุรกี, 2019: 19)

ข้อดีของการขายแบบผ่อนชำระ การขายแบบผ่อนชำระเป็นวิธีที่ดีสำหรับคนที่ต้องการซื้อสินค้าบางอย่างแต่ไม่สามารถชำระมูลค่าสินค้าได้ในครั้งเดียว ให้ความต้องการที่แต่ละบุคคลต้องการที่จะได้รับในขณะที่เลื่อนการชำระราคาของสินค้าได้อย่างง่ายดายและสะดวกสบายในการผ่อนชำระในอนาคต

ข้อเสียของการขายแบบผ่อนชำระ มีข้อเสียบางประการหากไม่ลงทุนในทางที่ดี ได้แก่ หนี้สะสมบนตัวผู้ซื้อ ดังนั้น ผู้ซื้อจึงต้องชำระค่างวดทั้งหมดโดยไม่ชักช้า ซึ่งอาจทำให้เขาขายลืมนำไปด้วยหนี้สินในกรณีที่ไม่สามารถชำระได้ ผู้คนอาจซื้อความต้องการทั้งหมดด้วยการผ่อนชำระ ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มค่างวดที่ต้องชำระ และในกรณีที่ไม่สามารถซื้อได้ เขาจะทนทุกข์ทรมานจากความกังวล

เงื่อนไขของการขายแบบผ่อนชำระ คือ เงื่อนไขที่ต้องมีในสัญญาขายสินค้าที่มีการตกลงแบ่งกำไรเป็นงวดๆ มารยาทของการขายแบบเงินผ่อน การขายแบบผ่อนชำระเป็นการขายแบบหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้ ในยามจำเป็นและมีมารยาทในการขายแบบนี้ที่ต้องปฏิบัติตามจึงจะใช้ได้และเราจะแสดงมารยาทเหล่านี้ใน รายละเอียด ได้แก่ 1.ไม่ควรพึ่งพาการขายสินค้าแบบผ่อนชำระอย่างถาวร ไม่ว่าโดยผู้ขายหรือผู้ซื้อ ผู้ขายไม่ควรขายสินค้าที่มีทั้งหมดด้วยการผ่อนชำระ เพราะเรื่องนี้ขัดขวางไม่ให้เขาได้รับกำไรและเงินทุนทันที และเขาอาจประสบ จากการไม่สามารถรับค่างวดที่เหลือทั้งหมดได้ง่าย ๆ เนื่องจาก บางคนจ่ายล่าช้า 2.ผู้ซื้อต้องพร้อมที่จะชำระค่างวดที่เหลือทั้งหมด และไม่อนุญาตให้ซื้อสินค้าเป็นงวดเมื่อไม่ทราบว่าชำระราคาจากที่ใด 3.มารยาทที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งที่ต้องยึดถือปฏิบัติ คือ ผู้ขายไม่ควรเอารัดเอาเปรียบประชาชนในยามคับขัน เช่น ไม่ควรขึ้นราคาสินค้าเมื่อขาดตลาดหรือเมื่อผู้คนมีความต้องการอย่างสูง

2) การปฏิบัติการธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระของสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี

1.รูปแบบการจัดตั้งและการรวมกลุ่มสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี เป็นการรวมตัวของกลุ่มการเงินที่ให้การบริการแหล่งเงินทุนที่ปลอดดอกเบี้ย ด้วยเหตุนี้มีการตั้งชื่อเฉพาะเป็นสหกรณ์อิสลาม เพื่อการจัดการและบริหารนั้นต้องปลอดดอกเบี้ยทั้งเนื่องจากการเรียกร้องให้เกิดขึ้นนั้น ต้องดำเนินการด้วยการมีผลตอบแทนในรูปแบบที่ไม่ขัดต่อเจตนารมณ์ของหลักชะรีอะฮ์ คือ เป็นสหกรณ์ที่ปลอดดอกเบี้ย กระบวนการปฏิบัติของสหกรณ์อิสลามในพื้นที่ในด้านการแก้ปัญหาการทำธุรกรรมการเงินในรูปแบบปลอดดอกเบี้ยเป็นปัจจัยในการพัฒนาสังคมในยุคปัจจุบัน เนื่องจากสามารถเปิดโอกาสด้านการบริการการจัดซื้อจัดขายที่ปลอดดอกเบี้ย ซึ่งมีใช้เพียงแค่การจัดซื้อจัดขายอย่างเดียว นอกจากนี้ก็ยังเปิดโอกาสในด้านการกู้ยืมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อีก ผลที่ได้ด้านการพัฒนานั้นเป็นการขยายโอกาสให้แก่ผู้มีทุนเพื่อลงทุนอีกด้วยในรูปแบบของสหกรณ์ที่ปลอดดอกเบี้ย

2.การยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอิสลามในพื้นที่เป็นปัจจัยหนึ่งในการช่วยเหลือด้านขยายกิจกรรมทางธุรกิจ และโรงงานขนาดย่อมต่าง ๆ ซึ่งมีองค์กรการเงินรองรับในพื้นที่และมีหลากหลายเกือบทุกระดับของชุมชน ได้แก่ 1) สหกรณ์มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ให้บริการแก่บุคคลากรในหน่วยงานด้านการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดปัตตานีเป็นอย่างดี บุคลากรสามารถจัดซื้อจัดขายได้สะดวกในรูปแบบผ่อนชำระหักหนี้ที่จ่าย ซึ่งสามารถให้กำไรแก่สหกรณ์ในการลงทุนในจำนวนเงินมหาศาล 2) สหกรณ์อิสลามอับนู อฟฟาน เป็นสหกรณ์ใหญ่แห่งหนึ่งให้การบริการในรูปแบบเดียวกันที่ปลอดดอกเบี้ย มีสำนักงานย่อยในเกือบทุกอำเภอในสามจังหวัดภาคใต้ เป็นการขยายโอกาสให้แก่ทุกกลุ่มชนในสังคมไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ กลุ่มนักธุรกิจ ในทุกด้านที่ต้องการใช้



บทความวิจัย

ธุรกรรมการเงินในรูปแบบปลอดดอกเบี้ย 3) สหกรณ์อิสลามป็นา เป็นสหกรณ์ที่สามารถทำรายได้เป็นอย่างดีให้แก่ผู้ลงทุนและสามารถตอบโจทยด้านการบริการด้วยวิทยาการที่ทันสมัย เพื่อยกระดับเศรษฐกิจของสังคม

โดยทั่วไปของสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี จากการศึกษาวิเคราะห์สภาพสังคมมุสลิมในจังหวัดปัตตานีในการได้รับใช้สหกรณ์ที่ถูกต้องตามบทบัญญัติอิสลาม นับว่าแนวความคิดในการจัดตั้งสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานีนั้น เป็นความต้องการและความเรียกร้องมาจากประชากรในพื้นที่เอง ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดปัตตานีที่เป็นชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามโดยส่วนใหญ่มีการดำเนินชีวิตตามหลักการอิสลาม ซึ่งความพยายามจัดตั้งสหกรณ์ในรูปแบบปลอดดอกเบี้ยเพื่อสอดคล้องกับหลักการอิสลามที่กำหนดไว้ ตลอดจนพวกเขาเหล่านั้นมีความการพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามให้ดีขึ้น มีสถาบันปลอดดอกเบี้ยที่สามารถใช้ระบบผ่อนชำระโดยไม่คิดเบี้ย แต่ยังไม่ถึงความพยายามที่จะเป็นคำตอบแทนน้ำใจให้สมาชิกและผู้ลงทุนร่วมกัน ซึ่งในระบบนี้สหกรณ์ได้พัฒนาด้านกำไรไม่น้อยอาจจะมากกว่าเทียบกับสหกรณ์ที่คิดดอกเบี้ย

ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์อิสลามทำให้สภาพของสังคมมุสลิมในพื้นที่ที่มีโอกาสการลงทุนกู้ยืมและจัดซื้อจัดขายนับเป็นยกระดับการบริการจัดซื้อจัดโดยทั่วถึง และสภาพคล่องกว่าเดิมในยุคก่อนที่จะมีสหกรณ์อิสลามในพื้นที่ และระบบการทำงานและการจัดการโดยทั่วไปมีความพยายามที่จะให้สอดคล้องกับการเงินอิสลามที่ปลอดดอกเบี้ยรวมทั้งมีความพยายามให้ค่าน้ำใจแก่สมาชิกและผู้ลงทุนในบางช่วงในระดับสูงเท่ากับสหกรณ์อื่น ๆ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการทำธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดขายของสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปราย ดังนี้

1.รูปแบบการจัดตั้งและการรวมกลุ่มสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี เป็นการรวมตัวของกลุ่มการเงินที่ให้การบริการแหล่งเงินทุนที่ปลอดดอกเบี้ย กระบวนการปฏิบัติของสหกรณ์อิสลามในพื้นที่ในด้านการแก้ปัญหาการทำธุรกรรมการเงินในรูปแบบปลอดดอกเบี้ยเป็นปัจจัยในการพัฒนาสังคมในยุคปัจจุบัน เนื่องจากสามารถเปิดโอกาสด้านการบริการการจัดซื้อจัดขายที่ปลอดดอกเบี้ย ซึ่งมีใช้เพียงแค่การจัดซื้อจัดขายอย่างเดียว นอกจากนี้ก็ยังเปิดโอกาสในด้านการกู้ยืมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อีก ผลที่ได้ด้านการพัฒนานั้นเป็นการขยายโอกาสให้แก่ผู้มีทุนเพื่อลงทุนอีกด้วยในรูปแบบของสหกรณ์ที่ปลอดดอกเบี้ย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมัสลิน สุหลง และเกษตรชัย และหิม (2557: 9) พบว่า สหกรณ์อิสลามจะมีรูปแบบและวิธีการดำเนินงาน ทางการเงินที่มีความแตกต่างกับการสหกรณ์โดยทั่วไป เนื่องจากต้องเป็นไปตามหลักการของศาสนาอิสลามที่ได้บัญญัติไว้ โดยการดำเนินงานทางการเงินต้องปลอดระบบดอกเบี้ย (Interest) ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 ดอกเบี้ยจากสัญญาหนี้ เป็นดอกเบี้ยจากการกู้ยืมทุกชนิดและมีการกำหนดส่วนเพิ่มไว้ล่วงหน้า และประเภทที่ 2 ดอกเบี้ยจากการค้าขาย ได้แก่ ดอกเบี้ยที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนสินค้าประเภทเดียวกันแต่มีสัดส่วนการแลกเปลี่ยนไม่เท่ากัน และดอกเบี้ยที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนสินค้าไม่พร้อมกัน ซึ่งอาจด้วยจากการผัดนัดชำระหรือขยายระยะเวลาการชำระ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอานิส พัฒนปรีชาวงศ์ (2553 :39) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการซื้อขายแบบผ่อนส่ง บทบัญญัติและหลักการปฏิบัติตามกฎหมายอิสลาม พบว่า การซื้อขายแบบผ่อนส่งซึ่งมีรูปแบบ เป็นการที่ผู้ซื้อและผู้ขายทำสัญญาซื้อขายกันโดยผู้ขายส่งมอบสินค้า และโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าแก่ผู้ซื้อในวันทำสัญญาซื้อขาย และผู้



บทความวิจัย

ซึ่งจะต้องชำระราคาเป็นงวดจนครบตามจำนวนที่ได้ตกลงไว้ในสัญญา โดยที่ราคาที่ทำสัญญาซื้อขายแบบผ่อนส่งนี้มีราคาสูงกว่าราคาเงินสดเป็นที่ยอมรับตามกฎหมายอิสลาม

2.การยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอิสลามในพื้นที่เป็นปัจจัยหนึ่งในการช่วยเหลือด้านขยายกิจกรรมทางธุรกิจ และโรงงานขนาดย่อมต่าง ๆ ซึ่งมีองค์กรการเงินรองรับในพื้นที่และมีหลากหลายเกือบทุกระดับของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุไฮณีย์ แวยูนู และศรีสุพร ปิยรัตน์วงศ์ (2562: 190) พบว่า สหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟฟาน จำกัด เป็นสถาบันการเงินที่ดำเนินกิจการภายใต้รูปแบบและกรอบหลักการของศาสนาอิสลาม ตามที่กำหนดในคัมภีร์อัลกุรอานและอัซซุนนะฮ์ ส่วนปัจจัยมีผลต่อการเข้ามาใช้บริการสหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟฟาน จำกัด ในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี มี 5 ด้าน คือ ด้านบุคลากร มีประสิทธิภาพ มีบุคลิกภาพดี มีจิตบริการ มีการพัฒนาตนเองและแต่งกายตามหลักศาสนาอิสลาม ด้านคุณภาพการให้บริการมีความถูกต้อง รวดเร็วและเท่าเทียมกันตามหลักศาสนาอิสลาม ด้านชื่อเสียง และความมั่นคง ประกอบกิจการมานาน ก่อเกิดเป็นเอกลักษณ์ภาพลักษณ์ที่นำมาสู่การยอมรับและความมั่นคง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความทันสมัย สามารถอำนวยความสะดวกรวดเร็ว และถูกต้องแม่นยำ และด้านอาคารสถานที่ มีสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ ที่เอื้อต่อความสะดวกในการเข้าใช้บริการและรองรับผู้ใช้บริการได้อย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ

1.ผู้บริหารสหกรณ์ต้องกำหนดแผนกลยุทธ์ที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย กำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือพันธกิจที่ตั้งไว้

2.การปฏิบัติงานของสหกรณ์ต้องเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ โดยคณะกรรมการดำเนินการ และผู้จัดการสหกรณ์ ต้องพิจารณาใช้ข้อมูลที่เกิดจากความเสี่ยงด้านปฏิบัติการในองค์กรมาวิเคราะห์ เพื่อดูว่าเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง และความเสียหายมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด และส่งผลกระทบต่อสหกรณ์ทั้งในเชิงการเงินและไม่ใช้การเงินมากน้อยเพียงใด

3.ผู้บริหารสหกรณ์ต้องมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ในการสุ่มสอบทานหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อไม่ให้เกิดหนี้เสียขึ้น รวมทั้งการติดตามลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ สหกรณ์ต้องมีการกำหนดแนวทางการให้บริการด้านสินเชื่อแก่สมาชิกอย่างชัดเจน และถูกต้อง

4.ผู้บริหารสหกรณ์จะต้องมีความพร้อม และสามารถจัดหาเงินทุนเพื่อเสริมสภาพคล่องโดยสามารถชำระหนี้สิน หรือภาระผูกพันที่ถึงกำหนดชำระด้วยความถูกต้อง และด้วยต้นทุนที่เหมาะสม

อ้างอิง

- ญาด ญาบิร อัลญับลี และอับดุลเราะหมาน. 1951.อิดติศอด อัลลียาลี. พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์ ดารุล อัลมะอาริฟ กรุงแบกแดด
- มุหัมมัด บักร อีสมายิล.1997.อัลฟิกฮ อัลวาดีฮ. เล่มที่ 3. พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์ดาร์ุล อัลมันนาร์ กรุงไคโร.
- มันศูร์ บิน ยูनुส อัลบะฮูตี. 2003. กัชชาฟุล อัลคอนอว อัน มะตัน อัลฮิกมาฮ แปลโดยอับรอฮิม อะหมัด อับดุลหามิด โรงพิมพ์ ดาร์ุล อะลามุล อัลคุบ กรุงริยาด.



บทความวิจัย

- มัชลัน สุหลง และเกษตรชัย และหีม.2557.รูปแบบและวิธีการดำเนินงานทางการเงินที่ใช้ในสหกรณ์อิสลาม. รายงานการประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 ปี 2557 ณ ห้องประชุมอาคาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.
- มุศตอปา ฏอียิล.1999. อัลคอรร อัลอิสติษมารีย์ ฟิ อัลบุนุก อัลอิสลามมียะฮ. โรงพิมพ์ขอซี เมืองฏอนฏอ อียิปต์
- มุศตอฟา อัลคิน, มุศตอฟา อัลบุนอ อาลี อัลซุรียห.2006. อัลฟิกฮ อัลมินทะเลญี. เล่มที่ 3.พิมพ์ครั้งที่ 7. โรงพิมพ์ ดารุลคอลัม. ประเทศเลบานอน.
- มุสลิม บิน ฮุญจ บิน มุสลิม อัลคุซัยรี อัลนัยسابูรี. 2004. เศาะฮีฮ มุสลิม. โรงพิมพ์ อัลมัคตะบะฮ อัลอัศรียะฮ เมืองคีดา เบรุต.
- มุหสिन คอน. 1997.อัลนิศอม อัลมัศรอฟีฮ อัลอิสลามีย อัลคอสีย์ มินัล อัลฟาอิตะฮ. สำนักพิมพ์วารสาร มหาวิทยาลัยคิงอับดุลอาซีซ.
- มุหัมมัด ฟัตฮี อัลคุรียนี.1994.บุหุซ มุคอรรนะฮ ฟิ อัลฟิกฮ อัลอิสลามี วะ อัลอุศูลลียี.โรงพิมพ์ มุอัสสะฮ อัลริสาละฮ. เบรุต เลบานอน.
- มุหัมมัด เศาะลาฮ อัลศอวี.1990. มัชกิละฮ อัลอิสติษมาร ฟิ บุนุก อัลอิสลามมียะฮ. โรงพิมพ์ ดารุล วะฟาอ. เมืองอัลมันศูร. อียิปต์.
- มุหัมมัด อับดุลมุณอิน อะบูซัยด์. 2000. นัหฺว ตัตวีร์ นิศอมุล อัลมุฏอเราะบะฮ ฟิ อัลมะศรอฟีฮ อัลอิสลามมียะฮ. สำนักพิมพ์ มะฮัด อาลี ลิล ฟิกรี อัลอิสลามีย. กรุงไคโร.
- มุฮัมมัด เรวัส คีอลอะญี. 2004. มะบาหิซ ฟิลอิกติศอด อัลอิสลามมีย. โรงพิมพ์ ดารุล อัลนัฟฟาอิส. เบรุต.
- ยะหยยา บิน ซะรฟ์ อัล นะวาวี. 2006.รวัฏอะตุล อัลญอลิบิน วะ อุมตะตุล อัลมุตากิน. ทำการวิเคราะห์ใหม่โดย เคาะลีล มะอุมูน ซิยา. โรงพิมพ์ ดารุล อัลมะอริฟะฮ. เบรุต เลบานอน.
- ยะหยยา บิน สะรฟ์ อัลนะวาวีย.เรอะตะตุล อัลญอลิบิน. โรงพิมพ์ อัลมัคตะบะฮ อัลอิสลามี ลิตติบาอะฮ วะ อัลนัษรุ คาทาร.
- สุไฮณีย์ แวญญู และศรีสุพร ปิยรัตน์วงศ์ .2562.ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการของสหกรณ์อิสลามอับนุฮ์ฟาน จำกัด ในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2562.
- อบู ยะหยยา ซาการียา อัลอันศอรี. 2001.อัลสนา อัลมะญอลิบ ซัรฮู รวัตุล อัลญอลิบ. โรงพิมพ์ดาร์ุลคุตุบ อัลอิลมียะฮ เบรุต เลบานอน.
- อบู อัลวะลีด อิบน์ รุสดี. 1988. อัลบะยาน วะ อัลตัยซีล วะ อัลซัรฮู วะ อัลตัญญีฮ วะ อัลตะอิลีล ฟิ มะสาอิล อัลมุสตัครอญะฮ ปรับปรุงโดย อะหมัด อัลหะบาบี. พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์ ดารุล อัลฆอรบ อัลอิสลามี เบรุต เลบานอน.
- อะลาอุดดีน บิน สะอูด อัลกะซานีย. 1394.บิदानะฮ อัลคินาอือ ฟิ ตัรตีบ อัลชะรออือ. โรงพิมพ์ดาร์ุล อัลกิตาบุล อัลอะรอบีย เบรุต.
- อะฮ์ชะฮ อัลมัลกี. 2000.อัลบุนุก อัลอิสลามมียะฮ อัลตัจรีบะฮ บัยนะ อัลฟิกฮ วะ อัลคอนูน วะ อัลตัญญีฮ. จัดพิมพ์โดยศูนย์อัลชะกอฟี อัลอะรอบีย.



บทความวิจัย

- อับดุลรอซัค อัลฮัยดี.1998. อัลมะศอริฟ อัลอิสลามียะฮ์ บัยนะ นะศอริยะฮ์ วะ อัลตัฎบีค. โรงพิมพ์ ดาร
อุสامةฮ์ ลินนัสร์ กรุงอัมมาน เจอร์แดน.
- อานิส พัฒนปรีชาวงศ์.2553.การซื้อขายแบบผ่อนส่งบทบัญญัติและหลักการปฏิบัติตามกฎหมายอิสลาม.
วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2553. หน้า 24-40.
- อิสมาแอ สาเมาะ.2014. มุอามาละฮ์ ญะวาลบีลี ดัน ริบา มือนูโรตซารีอะฮ์ อิสลาม (การดำเนินการซื้อขายและ
สิ่งริบา ตามคำอธิบายของซารีอะฮ์ อิสลาม). สาขาวิชาซารีอะฮ์ คณะอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี.
- อุมร์ อับดุลลอฮ์ กามิล. 2000.อัลคอวาอิด อัลฟิกฮียะฮ์ อัลคุบรอ วะอาษารุฮา ฟิล อัลมุอามาลาต อัลมาลียะฮ์.
โรงพิมพ์ตารุส อัลกุตุบ ไคโร.